

AB „KLAIPĖDOS ENERGIJA“ RIZIKŲ VALDYMO POLITIKA

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

- 1.1 AB „Klaipėdos energija“ (toliau – Bendrovė) Rizikų valdymo politika (toliau – Politika) nusako Bendrovės rizikų valdymo objektą, paskirtį, principus, dalyvius bei jų funkcijas.
- 1.2 Politikos taikymo sritis – visiems Bendrovės darbuotojams.
- 1.3 Politika parengta vadovaujantis ISO 31000:2018 standartu „Rizikos valdymas. Gairės“, siekiant užtikrinti sistemingą, nuoseklų ir veiksmingą rizikų valdymo procesą Bendrovėje.

2. SĄVOKOS IR SUTRUMPINIMAI

- 2.1 **Bendrovės rizika** – tai nepageidaujama situacija ateityje, galinti teigiamai ir/ar neigiamai paveikti Bendrovės tikslus.
- 2.2 **Bendrovės rizikų valdymas** – tai koordinuotas Bendrovės veiklos nukreipimas ir kontrolė, atsižvelgiant į Bendrovės rizikas.
- 2.3 **Poveikis** – neigiamas rizikos įvykio arba incidento rezultatas.
- 2.4 **Tikimybė** – įvertinimas, paremtas praeities įvykiais, t. y. rizikos įvykio pasikartojamumu (dažnumu) arba galimybe, kad rizika gali realizuotis ateityje.
- 2.5 **Rizikų žemėlapis** – vizualus Bendrovės rizikų atvaizdavimas, leidžiantis reitinguoti nustatytas ir įvertintas rizikas pagal jų lygį.
- 2.6 **Rizikos apetitas** – rizikos dydis ir tipas, kurį Bendrovės akcininkas, išreikšdamas savo valią per valdybos sprendimą, nori siekti arba kuriuos jis nori išlaikyti.
- 2.7 **Rizikos lygis** – rizikos dydis, išreikštas rizikos tikimybės ir rizikos galimo poveikio sandauga.
- 2.8 **Stebėseną** – periodinis rizikų stebėjimas (nustatytais laiko intervalais) ir įvertinimas, rodantis nuokrypį nuo tikėtino ar užsibrėžto tikslo ir (ar) rezultato.

3. RIZIKŲ STRUKTŪRA IR VALDYMO TIKSLAI

- 3.1 Bendrovėje rizikos pagal savo pobūdį yra klasifikuojamos į:
 - 3.1.1 **Strategines** – susijusias su ilgalaikiais Bendrovės tikslais, politikomis ir veiklos kryptimis, galinčias turėti reikšmingą poveikį strateginių tikslų pasiekimui.
 - 3.1.2 **Finansines** – kylančias iš Bendrovės turimo finansinio turto, finansinių įsipareigojimų ar kitų finansinių veiksnių.
 - 3.1.3 **Operacines (veiklos)** – kylančias kasdieninėje Bendrovės veikloje, įskaitant technologinius procesus, darbuotojų veiklą, įrangos veikimą ir vidaus procedūras.
 - 3.1.4 **Teisines** – kylančias iš galimų teisės aktų pažeidimų, jų interpretavimo neaiškumo, reguliavimo pokyčių, sutarčių sąlygų vykdymo ar teisminių ir administracinių ginčų.
 - 3.1.5 **Reputacines** – kylančias dėl neigiamų Bendrovės veiklos įvykių, sprendimų ar informacijos, galinčių turėti poveikį suinteresuotųjų šalių pasitikėjimu Bendrove.

- 3.2 Įgyvendindama rizikų valdymo politiką Bendrovė taiko integruotų rizikų valdymo metodiką, taikomą šioms integruotų rizikų kategorijoms:
 - 3.2.1 Darbuotojų sauga ir sveikata;
 - 3.2.2 Aplinkosauga;
 - 3.2.3 Korupcijos prevencija;
 - 3.2.4 Asmens duomenų apsauga;
 - 3.2.5 Kibernetinis saugumas;
 - 3.2.6 Kokybės vadyba;
 - 3.2.7 Fizinė sauga.
- 3.3 Bendrovės rizikos, kurios nepatenka į integruotų rizikų valdymo metodikoje nustatytas kategorijas yra vertinamos pagal rizikų valdymo metodiką ir įtraukiamos į rizikų žemėlapi.
- 3.4 Pagrindiniai rizikų valdymo tikslai:
 - 3.4.1 Integruoti rizikų valdymą į veiklos planavimą, sprendimų priėmimą ir kasdienius procesus, kad jis taptų neatsiejama Bendrovės kultūros dalimi;
 - 3.4.2 Sieti rizikų valdymą su veiklos tikslų įgyvendinimu, prisidedant prie strateginių ir veiklos rezultatų pasiekimo bei tęstinumo;
 - 3.4.3 Valdyti neigiamas rizikas, mažinant jų kilimo tikimybę ir poveikį, atsižvelgiant į Bendrovės rizikos apetitą;
 - 3.4.4 Stiprinti vidaus kontrolės priemones, kurios padėtų užkirsti kelią rizikos įvykiams, sumažintų jų pasekmes ir sustiprintų veiklos patikimumą;
 - 3.4.5 Išnaudoti teigiamas rizikas (galimybes), didinant jų tikimybę ir potencialų poveikį Bendrovės vertės kūrimui ir tikslų pasiekimui;
 - 3.4.6 Ugdyti rizikų valdymo kultūrą, didinant darbuotojų įsitraukimą ir sąmoningumą visais organizaciniais lygmenimis.

4. PAGRINDINIAI RIZIKŲ VALDYMO PRINCIPAI

- 4.1 Siekiant įgyvendinti rizikos valdymo tikslus, Bendrovėje yra nustatyti šie rizikų valdymo principai:
 - 4.1.1 **Efektyvumas ir proporcingumas.** Rizikų valdymui skirtos lėšos paskirstomos racionaliai ir ekonomiškai pagrįstai, užtikrinant, kad konkrečios rizikos valdymo sąnaudos neviršytų alternatyvių kaštų, kuriuos Bendrovė patirtų tos rizikos nevaldydama.
 - 4.1.2 **Skaidrumas.** Informacija, susijusi su rizikų valdymu, teikiama suinteresuotoms šalims pagal jų atsakomybės sritis, siekiant atskleisti priimamų sprendimų motyvus ir didinti pasitikėjimą Bendrove, išskyrus atvejus, kai tai gali pažeisti Bendrovės interesus arba teisės aktų nuostatas.
 - 4.1.3 **Atsakomybės.** Kiekvienas Bendrovės darbuotojas užtikrina rizikų valdymą savo veiklos srityse, siekdamas užkirsti kelią rizikų pasireiškimui. Rizikų valdymo proceso dalyviai yra atsakingi už tinkamą jiems priskirtų funkcijų vykdymą.
 - 4.1.4 **Informacijos aktualumo ir patikimumo.** Rizikų valdymas paremtas patikimais istoriniais ir aktualiais duomenimis, stebėjimu, patirtimi ir ekspertiniu vertinimu.
 - 4.1.5 **Savalaikiškumo.** Bendrovės valdymo organai ir kiti atsakingi darbuotojai turi būti laiku ir tinkamai informuoti bei įtraukti į rizikų valdymo procesą.
 - 4.1.6 **Veiksmingumas.** Rizikų valdymas padeda siekti Bendrovės veiklos tikslų įvairiapusėje ir nuolat besikeičiančioje aplinkoje, taikant sisteminę metodiką, atitinkančią gerosios tarptautinės praktikos principus.

4.1.7 **Nuolatinis tobulinimas.** Rizikų valdymas nuolat stebimas ir, esant poreikiui, tobulinamas, atsižvelgiant į sukauptas žinias, patirtį ir pokyčius veiklos aplinkoje.

5. RIZIKŲ VALDYMO PROCESAS

5.1. Rizikų valdymo procesą sudaro šie etapai (žr. 1 pav.):

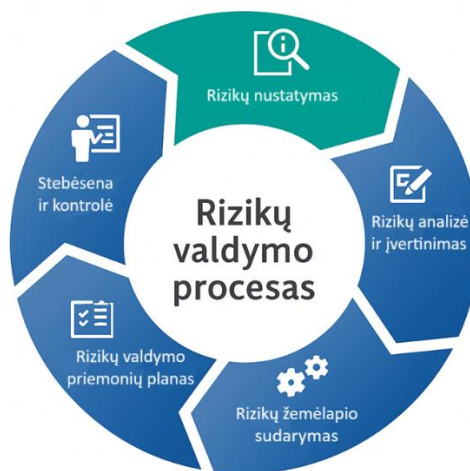
5.1.1 **Rizikų nustatymas.** Šio etapo metu yra nustatomos visos galimos rizikos, galinčios turėti neigiamą ar teigiamą poveikį Bendrovės veiklai, tikslams ar tęstinumui. Rizikos nustatomos atsižvelgiant tiek į vidinius, tiek į išorinius veiksnus.

5.1.2 **Rizikų analizė ir įvertinimas.** Nustačius rizikas, jos vertinamos pagal poveikio mastą ir tikimybę. Atliekama tiek kiekybinė, tiek kokybinė analizė, kurios tikslas yra nustatyti reikšmingiausias rizikas, atsižvelgiant į Bendrovės nustatytą rizikos apetitą.

5.1.3 **Rizikų žemėlapių sudarymas.** Įvertintos rizikos sisteminamos ir atvaizduojamos rizikų žemėlapyje, kuris padeda nustatyti valdymo prioritetus ir sprendimų kryptis.

5.1.4 **Rizikų valdymo priemonių planas.** Šiame etape numatomos ir įgyvendinamos priemonės, skirtos rizikų mažinimui arba galimybių išnaudojimui. Priemonės gali apimti procesų tobulinimą, kontrolės stiprinimą, atsargų ar alternatyvių tiekimo grandžių sukūrimą, IT saugumo priemones, draudimą ir kt.

5.1.5 **Stebėseną ir kontrolę.** Nuolat stebima rizikų situacija ir taikytų priemonių efektyvumas. Atliekamos periodinės rizikų vertinimų ir rizikų žemėlapių peržiūros bei atnaujinimai. Užtikrinamas grįžtamasis ryšys ir nuolatinis rizikų valdymo proceso tobulinimas.

1 pav. Rizikų valdymo procesas

6. RIZIKŲ APETITAS

6.1 Rizikų vertinimas atliekamas siekiant nustatyti kiekvienos atskiros rizikos lygį ir, atsižvelgiant į vertinimo rezultatus, priimti tinkamą sprendimą dėl rizikos valdymo: ją priimti, mažinti, perkelti arba vengti.

6.2 Rizikos lygis nustatomas remiantis rizikos tikimybės įvertinimo ir jos galimo poveikio įvertinimo deriniu.

6.3 Kiekvienos rizikos tikimybė įvertinama vadovaujantis tikėtinu jos pasireiškimo dažnumu, o rizikos galimas poveikis – vadovaujantis neigiamų padarinių, kuriuos ji gali sukelti, mastu.

6.4 Kiekvienos rizikos galimas poveikis vertinamas pagal tris kriterijus:

6.4.1 Poveikis žmonių (įskaitant Bendrovės darbuotojus) sveikatai ir gyvybei;

6.4.2 Poveikis Bendrovės turto ir (arba) įsipareigojimų dydžiui;

- 6.4.3 Poveikis Bendrovės reputacijai ir veiklos tęstinumui.
- 6.5 Nustatius rizikos lygį, kiekviena atskira rizika klasifikuojama kaip „žema“, „vidutinė“, „didelė“ arba „nepriimtina“.
- 6.6 Rizikos apetitas apima žemo ir vidutinio lygio rizikas – tai yra rizikos, kurias Bendrovė gali priimti, siekdama savo tikslų. Šios rizikos gali būti priimamos arba valdomos, atsižvelgiant į jų pobūdį, kilmę ir kitus reikšmingus veiksnius. Didelio ir nepriimtino lygio rizikos turi būti aktyviai valdomos, rengiant atitinkamus rizikos valdymo planus.

7. RIZIKŲ VALDYMO PROCESO DALYVIŲ ATSAKOMYBĖS

Rizikų valdymo proceso dalyvių atsakomybės pateiktos žemiau esančioje lentelėje:

Rizikų valdymo proceso dalyvis	Dalyvio atsakomybės
Valdyba	Tvirtina Bendrovės rizikų valdymo politiką; Nustato Bendrovės rizikos valdymo strateginę kryptį ir rizikos apetitą; Prižiūri, kaip rizikų valdymas integruotas į veiklos valdymą ir ar atitinka gerąją praktiką; Vertina su reikšmingomis rizikomis susijusią informaciją ir priima sprendimus dėl valdymo priemonių.
Generalinis direktorius	Atsako už rizikų valdymo politikos įgyvendinimą Bendrovėje; Užtikrina, kad rizikų valdymo procesai būtų integruoti į strateginius ir veiklos planus; Užtikrina rizikų valdymo priemonių efektyvumą; Paskiria atsakingus asmenis ar skyrius rizikų valdymo funkcijų vykdymui; Užtikrina, kad vadovai ir darbuotojai būtų supažindinti su rizikų valdymo principais ir reikalavimais.
Rizikų valdymo skyrius	Koordinuoja ir atsako už rizikos valdymo procesą reglamentuojančių metodinių dokumentų rengimą ir tobulinimą; Atlieka stebėseną dėl rizikos pokyčių; Koordinuoja rizikų nustatymą, vertinimą ir stebėseną; Stebi ir kontroliuoja, kaip įgyvendinamos rizikų valdymo priemonės Bendrovėje; Rengia rizikų ataskaitas, rizikų žemėlapi, teikia informaciją vadovybei ir valdybai; Konsultuoja kitus padalinius dėl rizikos mažinimo priemonių; Plėtoja rizikų valdymo metodiką, procesus ir IT įrankius (pvz., rizikos registrą). Prisideda prie Bendrovės rizikos valdymo brandos kultūros didinimo ir organizuoja bei vykdo mokymus rizikos valdymo klausimais.
Skyrių ir grupių vadovai	Atsako už savo veiklos srities rizikų nustatymą, vertinimą ir valdymą; Vykdo ir stebi rizikų valdymo priemones, numatytas jų atsakomybės srityje;

	Bendradarbiauja su rizikų valdymo skyriumi ir teikia aktualią informaciją apie pokyčius, incidentus ar naujas rizikas.
Visi darbuotojai	Atsako už rizikų valdymo principų laikymąsi savo darbo srityje; Turi pareigą informuoti tiesioginį vadovą ar rizikų valdymo skyrių apie pastebėtas rizikas, incidentus ar neįprastus įvykius; Dalyvauja rizikų valdymo kultūros formavime.

8. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

- 8.1 Politika tvirtinama ir keičiama valdybos sprendimu ir skelbiama Bendrovės interneto tinklalapyje.
- 8.2 Politika peržiūrima ne rečiau kaip vieną kartą per metus. Esant poreikiui, Politika koreguojama, siekiant užtikrinti jos nuostatų atitikimą Bendrovės strategijai ir veiksmingumui.
- 8.3 Visi Bendrovės darbuotojai dalyvauja įgyvendinant Politikos reikalavimus bei teikia siūlymus dėl jos tobulinimo.
- 8.4 Už darbuotojų supažindinimą su Politikos nuostatomis atsakingas rizikų valdymo skyrius.